

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๕/๒๕๕๖

วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแก้ปัญหาคาติ

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแก้ปัญหาคาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคแก้ปัญหาคาติ ซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ นั้น มีเหตุต้องเลิกพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่ให้ยุบพรรค ประกอบกับพรรคแก้ปัญหาคาติไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป โดยอย่างน้อยพรรคดังกล่าวต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่พรรคแก้ปัญหาคาติได้จัดตั้งสาขาพรรคเพียง ๑ สาขา จึงไม่ได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบจำนวนภาค ตามกฎหมาย ภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคแก้ปัญหาคาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคแก้ปัญหาคาติ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) อีกด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีมติรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ เพื่อรับไว้พิจารณาต่อไปและได้ส่งสำเนาคำร้องไปยังพรรคแก้ปัญหาคาติ ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ต่อมาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากนางสาวลิขเรศ เชาวทัศน์ รองหัวหน้าพรรคแก้ปัญหาคาติรักษาการแทนหัวหน้าพรรคแก้ปัญหาคาติ (ผู้ถูกร้อง) คือ หนังสือที่ กปช. ๓๐/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๖ ชี้แจงว่า พรรคแก้ปัญหาคาติได้รับจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งพรรคได้ทำงานตลอดมา แต่พรรคได้ประสบปัญหา เนื่องจากนายประพิณ สังขพงษ์ หัวหน้าพรรค

มีปัญหาสุขภาพจำเป็นต้องลาออกเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งพรรคไม่สามารถหาคนที่มีความเหมาะสม
เท่ากับอดีตนายกรัฐมนตรีมาดำรงตำแหน่งแทนได้ คณะกรรมการจึงมีมติให้มีการจัดประชุมใหญ่ และมติที่ประชุมใหญ่
ให้ยุบพรรคแก้ปัญหาชาติ ด้วยเหตุดังกล่าว จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคแก้ปัญหาชาติ

พิเคราะห์แล้ว บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้ง
พรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย
สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขา
พรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)
ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน
เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน
ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่ง
ยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และหนังสือชี้แจงของพรรคแก้ปัญหาชาติแล้วเห็นว่า
เมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏได้ความว่า พรรคแก้ปัญหาชาติจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่
๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ มีมติให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)
ประกอบกับไม่สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๕ ตามคำร้อง
ของนายทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันจดทะเบียนจัดตั้งพรรคจริง
กล่าวคือ ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปโดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก

ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เนื่องจากพรรคแก้ปัญหชาติ ได้ทำการจัดตั้งสาขาพรรคเพียง ๑ สาขา ใน ๑ ภาค ซึ่งไม่ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด ภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการตั้งพรรคแก้ปัญหชาติ (นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการตั้งพรรคแก้ปัญหชาติเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ครบหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖) อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคแก้ปัญหชาติได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจสั่งยุบพรรคแก้ปัญหชาติได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๕) และวรรคสอง ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคแก้ปัญหชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ